

GRÖN AKADEMI

Gröna Studenters idéprogram.

2008

Gröna Studenter är Miljöpartiets studentförbund.

GRÖN AKADEMI

GRÖNA STUDENTERS IDEPROGRAM

Studentinflytande

Vår gröna vision om demokrati bygger på delaktighet, möjlighet att påverka och spridande av makt. Vår demokratisyn är decentralistisk och utgår från individers och grupperns behov i deras respektive sammanhang. Studenter ska ha inflytande över sin egen utbildning liksom över högskolans verksamhet. Ett starkt studentinflytande är en tillgång för såväl lärosätena som för studenterna.

Studentinflytandet, arbetet med utbildnings- och studiemiljöbevakning samt studenträttsfrågor är områden som studentkårerna idag arbetar med. Studentkårernas inflytande här måste inte bara bevaras utan stärkas jämfört med idag, oberoende av vilken ställning studentkårerna får i framtiden. Vi tilltalar oss att direktdemokratiska former används, där de som berörs av beslut också har goda möjligheter att direkt påverka besluten.

Kårobligatoriet bör avskaffas, men enbart om studentinflytandet kan tryggas och studentkårerna ges förutsättningar att fortsätta bedriva sin verksamhet. Principfrågan om obligatoriets avskaffande får inte ges företräde framför dessa värden.

Hållbar högskola

Högskolan har, som kunskapsskapande och utbildande institution, en viktig roll i omställningen till ett samhälle som är hållbart ur både ekologisk och mänsklig synvinkel. För att vi ska klara utmaningen att skapa ett samhälle som inte lever på mer resurser än vad jorden kan producera och för att vi ska klara av att skapa en social miljö där människor kan vara lyckliga måste högskolan ligga i framkant för att hitta nya lösningar. Hållbar utveckling är inte i första hand ett eget ämne, utan ett perspektiv som högskolan har till uppdrag att använda inom alla utbildningar. Frågor som ekologiskt fotavtryck, jämställdhet, djuretik, resurshantering, demokrati och utbildningspåverkan ska ständigt vara aktuella. Högskolan ska ge studenterna och undervisande personal de verktyg de behöver för att kunna bidra till denna omställning inom sitt studieområde.

Vi vill att det ska ingå i Högskoleverkets granskning av svenska högskolor att utvärdera hur de arbetar för att håll-

bar utveckling ska genomsyra samtliga utbildningar. Alla högskolor bör även ha ett miljöledningssystem för att begränsa miljöpåverkan av högskolans egen verksamhet.

Utbildningens innehåll

Gröna Studenters kunskapssyn utgår från förståelse, kreativitet och lust att lära. Vi anser att kunskap har ett egenvärde. Kunskap och medvetenhet är nycklar till personlig mognad och livskvalitet. Högskolan ska inte vara en industrialiserad kunskapsprocess som slussar igenom så många individer som möjligt för att de på pappret och i statistiken ska kunna betecknas som högt utbildade.

För oss gröna är målet med högskolan att medvetandegöra och ge möjligheter till personlig utveckling liksom att forma en god kunskapsbas för samhället och världen. Vi ser positivt på både teoretiskt och praktiskt orienterad kunskap.

Dagens högskola lider av bristande resurser, vilket gör att studenter inom särskilt samhällsvetenskap och humaniora får för dåligt stöd i sitt lärande. Kvaliteten i den högre utbildningen måste höjas. Detta kan ske genom ökade anslag och kvalitetsstyrd resursfördelning. Lärandemål ska finnas för samtliga utbildningar och utformas i samråd mellan lärare, studenter, arbetsmarknaden och andra intressenter. Högskolorna måste ta ett större ansvar än idag för att studenterna engageras i arbetet med utbildningsutveckling.

Pedagogisk vetenskap måste få större genomslag i högre utbildning. Undervisande personal ska vara utbildade i och använda sig av pedagogiska undervisnings- och examinationsformer. Pedagogiska meriter behöver uppvärderas och pedagogiskt intresse stimuleras på den akademiska karriärstegen. Vi vill att det satsas mer på nyskapande pedagogiska metoder och att den klassiska föreläsningssmodellen oftare ska få ge vika för mer ändamålsenliga undervisningsmetoder.

Syftet med examination är inte i första hand att betygsätta studenterna, utan att stödja och vägleda dem i deras lärande. Vi förespråkar därför även fler examinationsformer som ett komplement till salstentor. Studenternas

rättssäkerhet i examinationen behöver bli starkare. All skriftlig examination ska skrivas anonymt och det ska finnas möjlighet att överklaga betyg. Studenter med funktionsnedsättning ska ha rätt att få examinationsformer anpassade efter sina förutsättningar, om de behöver det.

Nutidens vetenskap är komplex och mångfacetterad och berikas av olika infallsvinklar och helhetsperspektiv. För att ge möjlighet till detta vill vi uppmuntra till fortsatta satsningar på tvärvetenskap. Däremot är inte tvärvetenskap något självändamål, utan ett medel till bredare och djupare insikter.

Yrkesutbildning

För oss gröna är det viktigt att det finns många olika vägar till kunskap för att varje individs förmåga och ambitioner ska komma till sin rätt. Ett ensidigt fokus på teoretiskt kunskapsinhämtande har hämmat utvecklingen och användandet av praktisk och verksamhetsförlagd utbildning. Vi ser därför positivt på utvecklingen av fler former av högre yrkesutbildningar som lärlingssystem och kvalificerad yrkesutbildning. Vi vill även att antalet platser på yrkesutbildningarna ökar.

Vår syn på kunskapens egenvärde gör att vi gärna ser att yrkesutbildningar ska erbjudas även för andra värden än rent arbetsmarknadspolitiska, såsom kulturhistoriskt bevarande eller konstnärlig utveckling. Behovet av kvalitetssäkring av yrkesutbildningar liksom förutsättningarna för ett organiserat studentinflytande gör att vi vill se en bättre samordning av offentlig finansierad eller certifierad yrkesutbildning.

Entreprenörskap

Vi gröna ser på människor som skapande varelser med förmåga och vilja att använda sina kunskaper till att skapa ett bättre samhälle. Entreprenörskap syftar till att få människor att tro på sin egen förmåga och att ge verktyg för att man ska kunna förverkliga sina idéer. Dagens högskoleutbildningar är oftast för snävt inriktade på att utbilda studenter till att bli arbetstagare. Vi vill därför att högskolan ska arbeta för ökat entreprenörskap och möjliggöra för studenter att förverkliga företagsidéer. Ett entreprenörskapsperspektiv bör finnas redan

på grundutbildningen och högskolan bör tillhandahålla kunskaps- och resurscentrum för företagande för att stötta studenter med egna företagsidéer.

Arbetsmarknad

Att gå en högskoleutbildning är en stor investering i en individs framtid som tar både betydande tid och resurser i anspråk. Den som söker sig till högskolan ska därför ha ett tillförlitligt beslutsunderlag inför sitt studieval. Högskolorna bör få i uppdrag att kontinuerligt utvärdera och redovisa hur väl och inom vilka yrkesområden som studenter med en examen från högskolan etablerat sig på arbetsmarknaden. Högskolan behöver även bli bättre på att förklara värdet av en examen för studenter och för framtida arbetsgivare genom att specificera vilka typer av kvalifikationer en person som avklarat en viss utbildning har och vilka arbetsuppgifter denna kan vara lämpad för. Detta är särskilt viktigt vid framtagande av nya eller breda utbildningar som inte har en given arbetsmarknad.

Studenter ska få en praktisk kontakt med arbetslivet som är relevant för sin utbildning. Vi vill därför att alla studenter som läser på program ska ha rätt till praktik och att högskolorna ska hjälpa studenter att finna vägar till praktikplatser. Program som inte kan erbjuda denna möjlighet måste tydligt informera studenterna om detta i samband med ansökan och kursstart. Även för studenter utanför programmen bör praktikmöjligheter finnas. Arbetslivskontakter kan även ske i form av arbetsmarknadsdagar, gästföreläsningar och liknande. Högskolor och studentkårer bör samverka kring sådan verksamhet. Gröna Studenter ser positivt på utvecklingen av akademikerarbetsförmedlingar och liknande tjänster med specifik kompetens för akademikers arbetsmarknad.

Fri akademi

Staten ska garantera en långsiktig finansiering av utbildning och forskning där resurser sprids till samtliga vetenskapsområden, men ska också med medel utöver de ordinarie kunna satsa på områden av särskild vikt. Staten bestämmer ramarna men ska inte få detaljstyra forskningen då det riskerar att leda till

kortsiktigt agerande och då det äventyrar högskolornas oberoende. Högskolorna ska själva bestämma över utförande och de vetenskapliga aspekterna av sin verksamhet. Högskolorna bör generellt ges större självständighet och oberoende. De icke öronmärkta grundanslagen bör öka.

Arbetet med breddad rekrytering och ökad jämställdhet är resultatet av medvetna politiska satsningar. Om högskolorna får större frihet är det nödvändigt att stor offentlig insyn, bevarat studentinflytande och jämställdhetssträvanden garanteras.

Jämlikhet

Social och etnisk snedrekrytering till högskolan gör att högre utbildning idag inte är en reell möjlighet för alla. Arbetet för breddad rekrytering måste ske förebyggande redan i grund- och gymnasieskolan, men också i arbetet för att högskolan ska kännas välkomnande för studenter oavsett bakgrund. Att elever tidigt i utbildningen ska göra val som har effekter på deras möjligheter till eftergymnasiala studier riskerar att få starkt negativa konsekvenser på den sociala snedrekryteringen. En mångfald av intagningsätt är det bästa sättet att öka den sociala mobiliteten och minska snedrekryteringen till högskolan.

Högskolan ska vara möjlig att ta del av för alla, oavsett kön, etnicitet, ekonomisk situation, funktionsnedsättning, religionstillhörighet, sexuell läggning eller genusidentitet. Alla ska respekteras och ses som tillgångar, inte som hinder. Det finns fortfarande allvarliga jämlikhetsproblem i den högre utbildningen och vissa grupper är särskilt utsatta för diskriminering och psykisk ohälsa. Det kräver i första hand medvetenhet och förändrade attityder. Det är viktigt att i såväl utbildningens innehåll som i studiensociala aspekter ta hänsyn till att studenter är en heterogen grupp med olika bakgrunder, förutsättningar och behov. Vi vill uppmuntra högskolor och universitet att använda sig av lokalt urval, både för att kunna gynna underrepresenterade grupper och för att kunna lyfta in för utbildningen önskade kompetenser. Gröna Studenter förespråkar varierande undervisnings- och examinationsformer. Studiemedelssystemet bör ta hänsyn

till individens ekonomiska situation och på så sätt möjliggöra för att människor med olika bakgrund vågar ta den risk som universitetsstudier innebär.

De ojämlika strukturerna på arbetsmarknaden har inte luckrats upp av att det finns allt fler högutbildade kvinnor. Överrepresentationen av kvinnor bland grundutbildningsstudenter motsvaras inte på högre positioner i akademien. Ju högre upp man når i den akademiska hierarkin, desto lägre är andelen kvinnor. Det måste till kraftfulla satsningar och incitament för att bryta snedfördelningen på grund av kön. Gröna Studenter verkar för positiv särbehandling vid lika meriter. Lika viktigt är att hela processen från grundutbildning till högre poster inom akademien stimulerar en jämställd och inkluderande arbetsmiljö.

Sexuella trakasserier måste aktivt motarbetas på alla plan. Antidiskrimineringslagarna behöver stärkas och tillämpas aktivt. Bindande antidiskrimineringsplaner ska antas av högskolorna för att kunna komma till rätta med mobbing och diskriminering i ett så tidigt skede som möjligt. Högskolor bör också använda sig av sanktioner mot till exempel en institution som bryter mot högskolans jämlikhetsplaner. Särskilt relationen mellan student och handledare kan vara konfliktfylld. Alla som arbetar inom högskolan bör lära sig god konflikthantering och undervisande lärare ges kunskap och utbildning i genusteori.

Livslångt lärande syftar till att möjliggöra studier och lärande under olika perioder i livet. Samhället ställer idag högre krav på individens utbildning och anpassningsförmåga. Inom många yrken och på många arbetsplatser sker vidareutbildning och fortbildning. Att kunna utbilda sig kan främja ett aktivt medborgarskap och göra att individer känner sig delaktiga i samhällsprocessen. Det är viktigt att studiemedelssystemet och sociala trygghetssystem möjliggör ett livslångt lärande och tar hänsyn till att studenter idag är en heterogen grupp med olika bakgrunder, åldrar och livssituationer. Det är viktigt att det finns en flexibilitet i utbildningsmöjligheterna och stora möjligheter att gå mellan olika utbildningssystem.

Gröna Studenter vill inte ha graderade betyg i någon del av utbildnings-

systemet. Det kräver i stor utsträckning andra urvalsmetoder än dagens. Vi vill se mer av till exempel intervjuer, tillträdesprov och provkurser. Utifrån ett tydligt nationellt ramverk som säkrar legitimitet och rättssäkerhet bör de enskilda högskolorna ha stort inflytande över antagningen. Detta för att kunna anpassa antagningen efter olika utbildningars karaktär och för att kunna göra riktade åtgärder för att gynna underrepresenterade grupper. Fokus på reell kompetens bör även präglade antagningen till master- och doktorandutbildningar.

För studenter med barn är det viktigt att det finns möjlighet till individuella lösningar. Undervisning och examination ska inte förläggas på kvällar och helger, såvida det inte anges i kursbeskrivningen.

Studiesociala frågor

Ekonomi, studiemedel och socialt trygghetssystem

De allra flesta högskolestuderande får sin försörjning genom det statliga studiemedelssystemet. Det är viktigt att det systemet fungerar för alla och inte utestänger någon. Studenter ska garanteras försörjning som går att leva på året om. Vår vision är att studielön införs. Som ett första steg tycker vi att bidragsdelen av studiemedlet ska höjas, och det utan att lånedelen sänks.

Vi vill reformera studiemedelssystemet så att det präglas av flexibilitet och stor möjlighet för individen att styra över sin livssituation. Det ska gå att välja själv när i livet och hur länge som det passar att studera. Flexibilitet ska också innebära att det belopp en student väljer att ta ut är självvalt upp till en viss gräns. Det ger möjlighet till en ekonomi jämförbar med lönearbete för den som vill studera under en kortare period. Den som vet med sig att det kommer att behövas längre tid för sin utbildning kan istället ta ut ett lägre belopp under en längre period. Vi vill även öka flexibiliteten genom att höja fribeloppet väsentligt, alternativt se till att sommarmånaderna inte räknas in i fribeloppet. Den ekonomiska situationen är en orsak till otrygghet för många studenter, särskilt för de studenter som inte lyckas få sommarjobb. Vi vill att treterminssystemets förutsättningar och studenters syn på ett sådant

undersöks.

De sociala trygghetssystemen är dåligt anpassade för studenter, vilket gör att många riskerar att falla mellan stolarna. Studenter förväntas vara ständigt friska, utan barn och hitta jobb när det behövs för att täcka luckor i ekonomin. Det fungerar som en utestängningsmekanism. Rättigheter till sociala skyddsnet ska vara kopplat till studier, inte till studiemedel. Det sociala skydds nätet runt studenter måste stärkas och utgå från en helhetssyn på studenters situation. Idag får en student endast vara sjukskriven på heltid. Det går stick i stäv med vad som rekommenderas för andra sjuka. Studenter ska kunna vara sjukskrivna på deltid när det är behovs för hälsa och rehabilitering. Studerande med funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom ska ges ekonomiska möjligheter att studera i egen takt genom individuell anpassning.

Välfärdsamhället ska inte få diskriminera studenter. De ska självklart få samma prövning som andra när det gäller socialbidrag, bostadsbidrag eller andra delar av det sociala skyddsnetet. Studenter med barn ska ha rätt till ett bidragstillägg och de som inte tidigare har haft arbete bör få en högre föräldrapenning som garanterar rimlig levnadsstandard.

Nyutexaminerade studenter kan ha en väldigt utsatt ekonomisk situation, då de ofta är helt utan försörjning. Rätten till samhällets trygghetssystem måste gälla även dem. Vi vill att nyutexaminerade studenter ska ha en ekonomisk trygghet vid tillfällig arbetslöshet och under en övergångsperiod efter avslutade studier. Nyutexaminerade studenter tillhör en av de största grupperna som blir fall hos kronofogden för att de inte kan betala tillbaka studielånet tillräckligt snabbt. Det är därför viktigt att det finns möjlighet till flexibilitet i återbetalningen och att återbetalningstakten sänks när det finns särskilda skäl till det

Bostad

Bostad är en social rättighet och alla människor måste kunna få leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en trygg miljö inom den hållbara utvecklings ramar. För att uppnå dessa mål måste åtgärder genomföras för att tillgodose

grupper med svårigheter på bostadsmarknaden, bland annat studenter. Möjlighet till boendeflyttande och krav på hållbart boende för miljöns och hälsans skull måste bli verklighet. Bostadsbristen är stor bland studenter och de lägenheter som finns att få med kort varsel har ofta höga månadshyror. Studenter som studerar på annan ort har i många fall svårt att ordna med bostad och hamnar därför i en ohållbar situation när terminen börjar och en bostad fortfarande inte finns till buds.

För att stimulera byggandet av bostäder för bland annat studenter ska investeringsbidraget återinföras samt kombineras med de bidrag som kan fås för merkostnader för investeringar som främjar hållbar utveckling. Förutom det så måste studenter ha råd att bo i de befintliga bostäder som finns reserverade för studenter. Därför krävs en översyn av reglerna för bostadsbidrag till studenter. Bostadsbidraget måste vara flexibelt och anpassas till att ta hänsyn till studenters möjlighet att förutse sin ekonomiska situation.

Tillgången på bostäder måste anpassas till att studenter är en heterogen grupp med satsningar på hyresrätter och varierande boendeformer. Gröna Studenter vill att studentlägenheter som byggs ska vara anpassade efter olika behov. Vi vill att bygglagen ändras så att en majoritet av bostäderna vid nybyggnation/renovering får dispens angående tillgänglighet. De bostäder som följer föreskriften om tillgänglighet bör finnas i varierande storlek.

Transportbehov

Resurseffektiv infrastruktur är en grön fråga och nödvändig för dagens och framtidens samhälle. I både tätort och glesbygd är det viktigt att kunna transportera sig snabbt, effektivt och miljöriktigt. Gröna Studenter förespråkar gång- och cykelanpassad samhällsplanering samt en god tillgång på kollektivtrafik. Priset för att använda ett transportmedel ska återspegla hur resurseffektivt och miljöpåverkande det är. Tåg ska alltså vara förmånligare än exempelvis flyg och bil. Helst ska priser för gröna färdmedel vara så billiga att studentrabatter inte behövs. Som en ansats till detta förespråkar vi ordentliga rabatter

ter för de ekonomiskt svaga grupperna i samhället, där studenter normalt sett räknas in. Gröna Studenter arbetar därför för rabatter inom kollektivtrafiken för studenter och personer under 26 år. Biljettsystem och –priser bör samköras mellan olika aktörer.

Studenthälsa

Allt för många studenter lider av ohälsa under sin studietid. Psykisk ohälsa, stress, ensamhet, hög alkoholkonsumtion och andra problem har kopplingar till studiesituationen och det sociala livet som student. Det ligger därför på universitet, studenthälsan och studentkårernas ansvar att motverka sådana problem.

Högskolan har ansvar för att skapa en god arbetsmiljö för studenter. Synen på högskolan som studenternas arbetsplats bör stärkas och en god arbetsmiljö prioriteras högre. På högskolan ska det finnas goda resurser för studenter som behöver stöd eller hjälp, i allt ifrån psykisk ohälsa och missbruksproblem till arbetsmiljöproblem. Det behövs även fler studentombud som verkar för en bättre arbetsmiljö.

Som student flyttar många till en ny ort och hamnar i ett nytt sammanhang. Ett aktivt föreningsliv på studieorten, faddersystem och liknande spelar en viktig roll i att skapa ett nytt socialt sammanhang för nyanlända studenter. Vi anser att studentkårer och högskolor har ansvar för att de traditioner som upprätthålls är inkluderande.

Delar av det traditionella studentlivet präglas av normativa traditioner och är ofta kopplat till hög alkoholkonsumtion. Studenthälsan har ett särskilt ansvar för att uppmuntra och skapa förutsättningar för en hälsosam och aktiv livsstil. Studenthälsan ska arbeta med förebyggande och hälsofrämjande åtgärder som friskvård, stresshantering och upplysning. Vi vill att studenthälsans ansvar för studenters friskvård lagregleras.

Internationellt

Vi gröna vill underlätta ett internationellt utbyte mellan studenter i världen, samt att arbeta för att fler svenska studenter söker sig på utbyte under grund- och

forskningsstudier. Även internationellt utbyte för högskolelärare. Byråkratin för utländska högskolestudenter behöver minskas och svensk högre utbildning ska även fortsättningsvis vara avgiftsfri för alla. Det bör bli lättare och göras mer attraktivt för inresta studenter att stanna kvar och arbeta i Sverige efter examen, dels genom generösare och enklare regler för uppehållstillstånd i Sverige, dels genom ett ökat erkännande av utländska examina såväl inom utbildning som på arbetsmarknaden. Vi bör även arbeta för att få internationella studenter mer inkluderade i det svenska samhället. Vår gröna vision är en fri rörlighet för individer utan hinder av nationsgränser.

Jämförbarhet mellan olika länders utbildningssystem är i grunden bra, men anpassnings- och standardiseringsprocesser får aldrig tillåtas äventyra utbildningskvaliteten. Ställningen för främst magister- och licentiatexamen är något oklar sedan införandet av masterexamen, liksom finansieringsansvaret för forskarnivåns första år. Detta, liksom andra oklarheter orsakade av internationaliseringen av den högre utbildningen, bör ses över.

